

KINNITAN

Raul Kell
juhatuse liige
18. mai 2020. a

Tugev Partner OÜ (edaspidi *koolitaja*)

Registrikood:11661940

Õppekava nimetus: B-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava (auditoorne ja elektrooniline õppevorm)

1. Vastuvõtutingimused

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane.

2. Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärk on luua võimalused, andmaks õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

3. Õpetamise korralduslikud alused

Õppetöö korraldamisel juhindume MKM määrusest nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad”

Õppekava koosneb teooria- ja sõiduõppest. Õppekava kogumaht on 60 tundi, teooriaõpet on vähemalt 30 tundi ja sõiduõpet on vähemalt 30 tundi. Sõiduõpet on võimalik läbida manuaal- ja automaatkäigukastiga autoga.

4. Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha ka iseseisvat tööd. Vajalik on lugeda õpetaja koostatud õppematerjale ja/või autokooli koostatud õpingumappi, sõiduauto kasutusjuhendit, liiklusseadust, liikluskindlustuse seadust ja teisi vajalikke liiklusalaseid õigusakte. Vajalik on otsida informatsiooni ka veebilehekülgedelt ning koostada individuaalseid kavaside ja plaane. Auditorsetes- ja õppesõidutundides kasutavad õpetaja erinevaid õppemeetodeid:

visualiseerimine, aktiveeriv loeng, rühmatöö, arutelude tekitamine ja suunamine, oma kogemuse jagamine, probleemülesannete lahendamine ja arengutreening.

5. Hindamismeetodid ja -kriteeriumid

Õppekava jaguneb kahte ossa. Teise osa läbimise eelduseks on esimese osa läbimine ja selles määratud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundite saavutamist teooriaõppes kontrollib õpetaja esimese osa läbimise järel individuaalselt, õpilasele esitatud küsimustiku (vahekontroll) põhjal. Iga küsimustik (vahekontroll) sisaldab 40 avatud küsimust. Õpiväljundite saavutamise lävendiks on, et õigesti on vastatud 35 valikküsimusele. Enne teise osa viimast sõidutundi peab olema õpilasel läbitud teooriaõppe kohta kontroll test, mis sisaldab 60 küsimust. Õpiväljundite saavutamise lävendiks on, et õigesti on vastatud 54-le valikvastustega küsimusele. Teise osa vahekontroll loetakse sooritatuks, kui on edukalt sooritatud teooria kontroll test. Kontroll test tuleb sooritada uuesti, kui sõiduõpet ei lõpetata 30 päeva jooksul

Küsimustele vastamine toimub autokooli õppeklassis, abimaterjali kasutamata. Õpiväljundite saavutamist sõiduõppes kontrollib sõiduõpetaja iga teema lõpus, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Õpetaja ja õpilane analüüsivad ülesande täitmise tulemuslikkust ja koos jõutakse ühise otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta. Kasutatakse mitmeeristavat hindamist, kus tulemuseks märgitakse „Sooritas” (S) või „Ei sooritanud” (ES).

6. Õppeainete läbimise ajaline plaan

Õppekava läbimise miinimumaeg on neli nädalat. Esimese osa läbimise nominaalaeg on vähemalt kaks nädalat. Teise osa läbimise nominaalaeg on vähemalt kaks nädalat.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ning õpilase ettevalmistamise vastavalt juhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

7. Liiklusteooria õppevorm

Liiklusteooria õppevormiks on auditoorne või elektrooniline õppevorm. Liiklusteooriaõppe läbiviimiseks võib koolitaja lisaks auditoorsele ja elektroonilisele õppevormile kasutada ka praktilise töö tunde (edaspidi *praktikum*). Koolitaja võib juhi õppel kasutada täiendavalt ka iseseisvat õpet, mida ei arvestata vähimate õppemahtude hulka.

E-õppe läbiviimiseks kasutame Maanteeameti heaks kiidetud Autosõit OÜ E-õppe keskkonda ja selles sisalduvaid loenguid. Auditoorsed ja elektroonilised loengud on oma temaatikalt ja ülesehituselt sarnased ning vastavad esitatud nõuetele. Auditorsetest tundidest puudumise korral tuleb õpilasel puudunud teemad läbida esimesel võimalusel E-õppekeskkonnas.

8. Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide kestus

Liiklusteooriaõppe auditoorse õppevormi ja õppesõidu ühe õppetunni kestus on 45 minutit ja lubatud on kasutada tunnipaari (2*45 min). Tunnipaari järgi peab olema puhkepaus 15 minutit.

Õpetaja võib algastme osa piires muuta teooria-ja sõidutundide teemade läbiviimise järjekorda tingimusel, et sõiduõppele oleks eelnevalt läbitud vastava teema teoorialoeng. Teoorialoengutest puudumise korral on õpilane kohustatud enne sõidutunni toimumist läbima E-õppe keskkonnas teemakohased teoorialoengud ja sooritama edukalt selle kohta testi.

9. Sõiduõpe

Algastmeõppes, täiendusõppes ning keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviiši õppes võib õppesõidul õpetaja õpetada korraga ainult ühte õpilast.

Õppesõidul peab õpilasel olema kaasas õpilase koolituskursuse õpingukaart (edaspidi *õpingukaart*) ja isikut tõendav dokument.

Iga õppesõidu alustamisel märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidu läbiviimise kuupäeva, kellaaja ja õppekava kohase teema.

Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile ja E-õppe keskkonda õppesõidutundide arvu ja hinnangu õpilase oskuste kohta ning lepib kokku järgmise sõidutunni toimumise aja. Kui õpilane ei ilmu koolitusele kokkulepitud ajal kokkulepitud kohta ja ei teata sellest vähemalt 24 tundi ette, siis loetakse kokkulepitud koolituse eest tasutud summa (või veel tasumata) kulutatuks ja selle eest tuleb uuesti tasuda. Läbimata teema kohta märgitakse õpingukaardile ja E-õppe keskkonda tulemus „Ei sooritanud” (ES)

Paber kandjal oleva õpingukaardi sissekannete õigsust kinnitavad õppesõidu lõpus õpilane ja õpetaja oma allkirjaga, elektroonilise õpingukaardi puhul toimub sõiduõppe sissekannete õigsuse kinnitamine elektroonilise õpingukaardi keskkonnas, millesse sisenemine nõuab õpetaja ja õpilase autentimist.

10. Õpilasele tagasiside andmine ja täiendava sõiduõppe andmine

Õpilase ettevalmistuse taseme mitterahuldavate tulemuste korral peab koolitaja andma õpilasele õppeprotsessi käigus tagasisidet ja konsultatsioone, tagamaks juhile vajalike teadmiste ja oskuste omandamise.

Õpetajal on vastavalt vajadusele õigus suurendada sõiduõppe algastme esimese osa sõidutundide mahtu teise osa sõidutundide arvelt.

Ebapiisava sõiduuskuse omandamise korral annab koolitaja õpilasele vajadusel täiendavat sõiduõpet mahus, mis tagab õpilasel võime iseseisvalt mootorsõidukit juhtida. Täiendava sõiduõppe eest tuleb tasuda vastavalt hetkel kehtivale hinnakirjale.

11. Juhi esmaõppe jagunemine

Juhi esmaõpe jaguneb algastme õppeks ja lõppastme õppeks.

B-kategooria auto piiratud juhi esmaõpe toimub algastmes.

12. Juhi esmaõppe algaste

Juhi esmaõppe algastme käigus peab juht omandama selliseid teadmised, oskused ja hoiakud, et ta oleks võimeline liikluses käituma vastutustundlikult, ohutult, teisi liiklejaid arvestavalt ja keskkonda säästvalt ning et ta oskaks juhina realistlikult oma sõiduuskust hinnata ja seda iseseisva juhina jätkuvalt edasi arendada.

Juhi esmaõppe algastme sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud õppekavas sisalduvas tabelis 1.

B-kategooria mootorsõiduki juhi esmaõppe algastme koolituskursuse pikkus on vähemalt neli nädalat.

Pärast õpetaja positiivse hinnangu andmist õpilase ettevalmistuse tasemele, mis lubab tal alustada sõiduõpet teeliikluses, teeb koolitaja õpilase õpingukaardile sellekohase märke.

Juhi esmaõppe algastme koolituskursuse käigus peab õpilane läbima liikluseaduse § 100 lõike 8 kohase esmaabikoolituse.

13. Juhis esmaõppe algastme pimedaja koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida pimedaja koolitus.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus jaguneb ühele teooriaõppe (praktikum) tunnile ja ühele sõidutunnile, mis viiakse läbi pimedasõidu simulaatoril.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus läbitakse algastme teises osas ja selle läbimise kohta teeb koolitaja asjakohase sissekande koolituskursuse tunnistusele.

14. Juhis esmaõppe algastme libedasõidu koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida libedasõidu koolitus.

Algastme libedasõidu koolituse eesmärk on anda õpilasele kogemus juhtida sõidukit libedal teel ja ülevaade seal valitsevatest ohtudest ning luua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teoludes läbi realistliku arusaama kujundamise isiklikest ja sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

Libedasõidu koolituse õppematerjal jaguneb kahele teooriatunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu koolitus algastme teises osas.

15. Juhis esmaõppe algastme läbimise tõendamine

Juhi esmaõppe algastme läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris. Sama tõendamist kohaldatakse ka juhi esmaõppe algastme üksikkorras läbimise koolituse läbimise tõendamisel.

16. Juhis esmaõppe lõppaste

Juhi esmaõppe lõppaste hõlmab koolitaja juures omandatud sõiduõiguse iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes. Lõppastme eesmärk on süvendada algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutada iseseisva juhina piisav liiklemise vilumus, mis annab valmiduse juhiloa saamiseks.

Juhi esmaõppe lõppaste algab pärast esmase juhiloa saamist. Juhis esmaõppe lõppastme kestus on 23 kuud.

17. Juhis esmaõppe lõppastme koolitus

Juhi esmaõppe lõppastme koolituse (edaspidi *lõppastme koolitus*) eesmärk on ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduõiguse, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamine.

Lõppastme koolituse peab esmaõppe lõppastme raames läbima B-kategooria mootorsõiduki esmase juhiloa omanik.

Esmase juhiloa omanik peab lõppastme koolituse läbima enne esmase juhiloa vahetust juhiloa vastu. Lõppastme koolituse läbimiseks peab olema läbitud esmaõppe algastme pimedaja koolitus.

B-kategooria auto piiratud juhtimisõiguse omaja peab läbima lõppastme koolituse siis, kui ta on vahetanud piiratud juhtimisõiguse juhiloa esmase juhiloa vastu.

Lõppastme koolitus koosneb teooria- ja sõiduõppest ning selle maht on välja toodud õppekavas sisalduvas tabelis 2.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolitus

Lõppastme koolituse raames peab läbima libedasõidu riskivältimise koolituse.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolituse õppematerjal jaguneb ühele praktikumi tunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu riskivältimise koolituse õppesõidust, välja arvatud õppesõidust, mis viiakse läbi aastaringsel libedasõidu õppeväljakul, peab koolitaja teavitama asukohajärgset liiklusregistri bürood kirjalikult vähemalt kaks tööpäeva enne õppesõidu toimumist. Teavitus peab sisaldama õppesõidu toimumise aega ja kohta.

18. Lõppastme koolituse läbiviimine

Lõppastme koolitusel peab lisaks õpingukaardile õpilasel kaasas olema B-kategooria mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus ja kehtiv esmane juhiluba või isikut tõendav dokument.

19. Lõppastme koolituse läbimise tõendamine

Lõppastme koolituse läbimise kohta teeb koolitaja vastava sissekande koolituskursuse tunnistusele ja edastab asjaomased andmed elektrooniliselt liiklusregistrisse.

20. Juhi täiendusõpe

Juhi täiendusõppe sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud asjaomases õppekavas. Liiklusseaduse § 99 lõikes 6¹ toodud Eesti juhiloa taotlemiseks kehtetu välisriigi juhiloa alusel tuleb isikul läbida koolituskursus, mille maht teooriaõppel on vähemalt kolm õppetundi ning sõiduõppel vähemalt kaks sõidutundi. Koolitaja valib koolituskursuse õppeteemad lähtudes B-kategooria õppekava õppeteemadest.

21. Juhi täiendusõppe läbimise tõendamine

Täiendusõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

22. Nõuded B-kategooria mootorsõiduki juhi õpingute alustamiseks

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane ning omab kehtivat isikut tõendavat dokumenti.

23. Juhi tervisetõend

Koolituskursusele vastuvõtmiseks peab isik omama vastava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubavat tervisetõendit ja esitama selle kohta paber kandjal väljatrüki, mis on väljastatud mitte rohkem kuus kuud enne koolituse algust.

24. Õppekava ülesehitus

Õppekava on koostatud juhi ettevalmistamise süsteemi kirjeldava tabelina ja esmaõppe õpiväljunditena.

Juhi algastme esmaõppe jaguneb teooriaõppe ja sõiduõppe kahte ossa.

Juhi algastme esmaõppe läbiviimisel peab teise osa õpetamiseks olema saavutatud esimese osa õpiväljundid.

25. B- kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise erisused

Kui isik omab automaatkäiguvahetusega B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ja juhiluba ning taotleb käsikäiguvahetusega B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta läbima koolituse sõiduõppes vähemalt kahe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi käsikäiguvahetusega mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes automaatkäiguvahetusega mootorsõiduki juhi koolitamisega.

Kui isik omab C- või D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ja juhiluba ning taotleb B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta saama koolituse sõiduõppes vähemalt ühe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes C- või D-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisega.

BC1-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotleb isik peab saama koolituse teooriaõppes vähemalt 48 õppetunni ja sõiduõppes 32 sõidutunni mahus, millest vähemalt viis sõidutundi viiakse läbi C1-alamkategooria autoga. Selles mahus antav õpe peab lisaks õppekava õppeainetele hõlmama neid C1-alamkategooria auto õppekava õppeained, mis käsitlevad erisusi C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes B-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisega.

26. Juhi jätkuõpe

Pärast iga kolmandat mittesooritatud sõidueksamit maanteametis peab isik läbima mootorsõidukijuhi koolitaja juures jätkuõppe. Jätkuõppe sisu määrab koolitaja lähtuvalt sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.

Jätkuõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud andmed liiklusregistris.

27. Juhil esmaõppe algastme sisu ja minimaalsed õppeteemade mahud

Tabel 1

Esmaõppe algastme koolitus					
Teoriaõpe			Sõiduõpe		
Teema	Algastme esimene osa	Õppe-tunde	Teema	Algastme esimene osa	Sõidu-tunde
1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		1	Juhil tööasend ja turvavarustus; sõiduki käsitlemine	1
2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		2	Sõiduki käsitlemine; sõiduoskuste hindamine	1
3	Sõiduki turvalisus				
4	Inimene sõidukijuhina				
5	Liiklus kui süsteem				
6	Ohutu liiklemise põhimõtted				
7	Teiste liiklejatega arvestamine				
8	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites				
9	Sõidujärjekord sõites				
	Esimese osa kokkuvõte ja vahekontroll				
Algastme esimese osa teooriatunnid kokku		17		Algastme esimese osa sõidutunnid kokku	2

Esmaõppe algastme koolitus					
Teoriaõpe			Sõiduõpe		
Teema	Algastme teine osa	Õppetunde	Teema	Algastme teise osa	Sõidutunde
10	Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis		3	Sõiduki käsitlemine. Juhtimine vähese liiklusega teedel	2
11	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine		4	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel	2
12	Käitumine liiklusõnnetuse korral		5	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	17
13	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		6	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	1
14	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes				
15 RT	Peatamisteenikonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2	7	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
16	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil				
17	Keskkonda säästev auto kasutamine		8	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	2
18 PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine (teooria + praktikum)	1	9	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
			SI	Sõiduõpe individuaalprogrammi järgi	
	Teooria kontrolltest		10	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal, kontrollsõit	2
Algastme teise osa teooriatunnid kokku		13	Algastme teise osa sõidutunnid kokku		28
Esmaõppe algastme teooriatunnid kokku		30	Esmaõppe algastme sõidutunnid kokku		30
Esmaõppe algaste liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis					
Esmase juhiloa saamine					

26.Juhi esmaõppe lõppastme sisu ja minimaalsed õppeteemade mahud

Tabel 2

Esmaõppe lõppastme koolitus					
Teoriaõpe			Sõiduõpe		
Teema	Põhiteema	Õppetunde	Teema	Põhiteema	Sõidutunde
LT1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeloludes	3	LS1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
LT2	Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	LS2	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1
Õppetunde kokku		3 + 1	Sõidutunde kokku		2

28. ESMAÕPPE ALGASTME ÕPIVÄLJUNDID

28.1. Teooriaõpe

1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
- 1.2. teab õppetöö korraldust;
- 1.3. teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;
- 1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.

2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitust õpilane:

- 2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
- 2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
- 2.3. teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

3. Sõiduki turvalisus

Pärast koolitust õpilane:

- 3.1. mõistab sõiduki kasutaja juhendiga tutvumise olulisust;
- 3.2. teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);
- 3.3. teab turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamise seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
- 3.4. teab sõitjate- ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamise nõudeid;
- 3.5. teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid;
- 3.6. teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;
- 3.7. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel;
- 3.8. teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.

4. Inimene sõidukijuhina

Pärast koolitust õpilane:

- 4.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- 4.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- 4.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- 4.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks;
- 4.5. on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises;
- 4.6. teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.

5. Liiklus kui süsteem

Pärast koolitust õpilane:

- 5.1. teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- 5.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;
- 5.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;

- 5.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
6. Ohutu liiklemise põhimõtted
Pärast koolitust õpilane:
- 6.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgvahe hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
 - 6.2. teab piki- ja külgvahe ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
 - 6.3. teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
 - 6.4. on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
7. Teiste liiklejatega arvestamine
Pärast koolitust õpilane:
- 7.1. teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi;
 - 7.2. teab erinevate liiklejarühmade käitumise eripärasid;
 - 7.3. teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;
 - 7.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
 - 7.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
 - 7.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
8. Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Pärast koolitust õpilane:
- 8.1. teab, kuidas sõitu ohutult alustada;
 - 8.2. teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet;
 - 8.3. teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid;
 - 8.4. teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;
 - 8.5. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
9. Sõidujärjekord sõites
Pärast koolitust õpilane:
- 9.1. oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;
 - 9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
 - 9.3. on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
10. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Pärast koolitust õpilane:
- 10.1. teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid;
 - 10.2. teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas;
 - 10.3. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
 - 10.4. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

11. Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine
Pärast koolitust õpilane:
 - 11.1. teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid;
 - 11.2. teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda;
 - 11.3. on motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima;
 - 11.4. teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.
12. Käitumine liiklusõnnetuse korral
Pärast koolitust õpilane:
 - 12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;
 - 12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
13. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
13.1. Pärast koolitust õpilane:
 - 13.2. teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi;
 - 13.3. teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata;
 - 13.4. teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis;
 - 13.5. on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
14. Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Pärast koolitust õpilane:
 - 14.1. teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada;
 - 14.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
15. Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Pärast koolitust õpilane:
 - 15.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
 - 15.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada;
 - 15.3. mõistab erinevate tee- ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele;
 - 15.4. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega.
16. Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
16.1. Pärast koolitust õpilane:
 - 16.2. teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha;
 - 16.3. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
 - 16.4. on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima;
 - 16.5. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).
17. Keskkonda säästev sõiduki kasutamine
Pärast koolitust õpilane:
 - 17.1. teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;
 - 17.2. oskab leida sõiduki kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
 - 17.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;

- 17.4. on motiveeritud sõidukit kasutades keskkonda säästma;
- 17.5. mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

18. Pimedal ajal sõiduki juhtimine

Pärast koolitust õpilane:

- 18.1. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;
- 18.2. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tuledel õigele kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
- 18.3. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega;
- 18.4. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

28.2. Sõiduõpe

1. Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1. oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut;
- 1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;
- 1.3. oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;
- 1.4. oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;
- 1.5. teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;
- 1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatel.

2. Sõiduki käsitlemine, sõiduoskuste hindamine

Pärast koolitust õpilane:

- 2.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;
- 2.2. teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale;
- 2.3. omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.5. on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.

3. Sõiduki käsitlemine, sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel

Pärast koolitust õpilane:

- 3.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklusesituatsioonides;
- 3.2. omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;
- 3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
- 3.4. teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 3.6. omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;

- 3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
4. Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel
Pärast koolitust õpilane:
- 4.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;
 - 4.2. omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;
 - 4.3. oskab peatuda ja parkida teel;
 - 4.4. teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
 - 4.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
 - 4.6. omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 4.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
5. Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Pärast koolitust õpilane:
- 5.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt;
 - 5.2. omab teel sõitmisel erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi;
 - 5.3. teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
 - 5.4. mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
 - 5.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 5.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
 - 5.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;
 - 5.8. on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
 - 5.9. on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
6. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Pärast koolitust õpilane:
- 6.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks ja ümberpõikeks vajalike eelduste olemasolu;
 - 6.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;
 - 6.3. oskab ohutult mööda sõita ja ümber põigata nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
 - 6.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;
 - 6.5. oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat;
 - 6.6. omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
7. Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Pärast koolitust õpilane:
- 7.1. oskab sooritada äkkpidurduse;
 - 7.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada;

- 7.3. omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 7.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
 - 7.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.
8. Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
- Pärast koolitust õpilane:
- 8.1. oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt;
 - 8.2. mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist;
 - 8.3. on motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt;
 - 8.4. omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
 - 8.5. on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
9. Pimeda ajal sõiduki juhtimine
- Pärast koolitust õpilane:
- 9.1. oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha;
 - 9.2. mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust;
 - 9.3. teab pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte;
 - 9.4. oskab oma käitumisega vähendada pimeda ajal sõiduki juhtimisega seotud riske;
 - 9.5. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimeda ajal, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
10. Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal, kontrollsõit
- Pärast koolitust õpilane:
- 10.1. oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita;
 - 10.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
 - 10.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima;
 - 10.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pingeline, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine;
 - 10.5. on valmis iseseisvalt ja ohutult osalema sõidukiga liikluses.

29. LÕPPASTME KOOLITUSE ÕPIVÄLJUNDID

29.1. Teooriaõpe

1. Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teoludes

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1. teab ohte suurendavaid tegureid liikluses;
 - 1.2. mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid;
 - 1.3. teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;
 - 1.4. tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
 - 1.5. on motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
2. Libedasõidu riskivältimise praktikum

Pärast koolitust õpilane:

- 2.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
- 2.2. mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
- 2.3. mõistab, et libedal teel on pidurdusteed palju pikem kui kuival asfaldil;
- 2.4. mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteed pikkus erinev;
- 2.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.

29.2. Sõiduõpe

1. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1. omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest;
- 1.2. on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

2. Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine

Pärast koolitust õpilane:

- 2.1. omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest;
- 2.2. oskab äkkpidurdamist;
- 2.3. oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid;
- 2.4. oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektoorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel;
- 2.5. mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud;
- 2.6. on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.